перейти до піднесеної. У найбільш "американському" фільмі майстра "Злі сплять спокійно" (1960) Міфуне проявив свою безсумнівну ерудицію. Його герой - людина обплутана помстою, постать, характерна для "чорного кіно". Людина, яка має в собі безумство і деструкцію, що викликають справжню грозу.

Останнім спільним фільмом Куросави і Міфуне була "Червона борода" (1965) - справді надміру сентиментальний моралітет, ранг якого Міфуне підніс своєю грою. Доктор Ніїде - це знову постать, яка у виконанні Міфуне не є тільки прикладом хрестоматійної шляхетності. Його сумніви, хід подій, раптову схильність до насильства Міфуне зробив вірогідними своїм емоційним стилем гри.

Розставання проте настало, хоча здавалося, що воно тільки тимчасове. Багато скептиків стверджувало, що Міфуне без впливу Куросави і дисципліни, яку той нав'язав, все втратить. Пророцтва збулися, але не повністю. Міжнародна кар'єра Міфуне не розпочалась імпозантно: поява у фільмі "Великий приз" (1966) Джона Франкенхеймера залишилась дубльованою, а Міфуне зіграв тут до болю стереотипного японця-окрутника. Але вже 1967 року Міфуне виступив у "Бунті" Масакі Кобаясі як Ісабуро Сасахара. Створив постать самурая, розтерзаного між лояльністю до власної родини і приналежністю до клану. Зумів з досконалим результатом виявити свою експресію. В ролі Сасахара з'явилася у Міфуне досі відсутня риса фатальної зреченості.

З другої половини 60-х років можна говорити про щораз виразніше роздвоєння чи, може, "розтроєння" ролей Міфуне. Дедалі частіше грає він постаті одновимірні, авторитарні (підтвердженням чого була заголовна роль в серіалі "Шогун", 1980) - втілення традиційних японських цнот. Не без кпину і, на жаль, не без підстав писали з приводу цих ролей, що Міфуне в них наслідував Джона Вайна. Варіантом тих ролей були "мундирові", які почалися ще в 40-х роках, а з часом повторювалися дедалі частіше. Його військові почали нагадувати моноліт, як, зокрема, постать в "Адміралі Ямамото" (1968) Сейї Мачуями.

Друга група ролей - "експортні", і переконливий приклад - персонажі у фільмах "Самурай і ковбої" (1972) Теченца Йонга чи "1941" (1980) Стівена Спілберга. Міфуне пародіював тут сам себе і став в принципі часткою американського шоу-бізнесу. Хоча слід визнати, що форма тих пародій додавала вартості цим фільмам.

Але існувала й третя група ролей, де Міфуне пропонував ролі більш відтінені. Так було у самурайських фільмах Інагакі, де герої Міфуне часто переживали моральні вагання, щоправда, не такою мірою, як у фільмах Куросави. Це були ролі, що нагадували про витонченість акторського стилю Міфуне.

Виступав, зрештою, Міфуне в ролях, які відрізнялися від усталеного репертуару. Суперечливе "Пекло в Тихому океані" (1969) Джона Бурмана - оповідь про тривалу боротьбу двох солдатів - японського і американського (Лее Марвін) - не була тільки мертвою алегорією. Власне, завдяки двом акторам, які зуміли вірогідно показати силу страху, агресію, що передається, а потім її повільне подолання. Міфуне знову показав, що вміє зіграти героя, який бореться із зовнішнім і внутрішнім хаосом. У фільмі "Смерть майстра чайної церемонії" (1984) Кея Кумая ще раз довів, що здатний бути віртуозом витончених емоцій. В одному з останніх фільмів "Наречена з фотографії" (1995) Кайо Каттує він зіграв пройнятий ліричним теплом епізод.

Міфуне порвав з традиційним японським стилем гри, що опирається на театр кабукі. Часто потрапляв у пастку надекспресії - так. Але у своїх найкращих ролях зумів дати захоплюючі портрети людей, які з витривалістю міряються силами зі світом, з його хаосом і злом.

Томаш Шопкевич.
"Film", лютий, 1998.

З польської переклала
Лариса Брюховецька.

КІНО ТЕАТР

Мистецька хроніка

Роттердам-98

INTERNATIONAL film FESTIVAL ROTTERDAM

Інтерес з боку преси та професіоналів до Роттердамського Міжнародного кінофестивалю росте. Професіонали пояснюють це своєрідністю обличчя фестивалю у колі європейських кінофорумів та тим, що його чітко визначені риси дуже точно відповідали потребам розвитку міжнародного кіносвіту в 90-ті роки.

Фестиваль не спирається на маркетинг голлівудського зразка, але є важливим саме тому, що демонструє широкий спектр авторського кіно, дебютів невідомих молодих талантів та знайомить з найновішими ескпериментами та знахідками у галузі сучасних кінотехнологій.

Міжнародний Роттердамський кінофестиваль унікальний в європейському кіносвіті ще й завдяки тій активній ролі, яку він відіграє у фінансовій підтримці кінематографістів різних країн. Цього року фонд імені Хамберта Баллса, названий на честь засновника фестивалю, відзначав десятиріччя своєї діяльності. Хамберт Баллс вважав, що майбутнє мистецтва кіно лежить в так званих країнах "третього світу", а не в Америці чи Західній Європі, тому фонд і підтримує кінематографії Африки, Азії, Латинської Америки та Східної Європи. Протягом десяти років він допоміг профінансувати майже 200 фільмів.

1998 року на фестивалі було

Кадр із фільму "Хто тут в біса Джульєта?". Режисер Карлос Маркович. Мексика.

показано чергові 16 фільмів, зняті за підтримки Фонду. Три з них, а саме - "Танець вітру" Раджана Кхоси (Індія), "Хто тут в біса Джульєта?" Карлоса Марковича (Мексика), "Довга подорож" Лі Гоанг (В`єтнам) - внесено до головної конкурсної програми "Тигр".

Оригінальною формою, яка особливо приваблює кінематографістів, є СінеМарт - ринок для майбутніх фільмів. Завдяки тому, що режисери та продюсери, об'єднані концепцією нового фільму, отримують там змогу ділових зустрічей з представниками найвпливовіших міжнародних виробничих і фінансових сил незалежного кіно (тобто, працівниками телеканалів, телекомпаній, різноманітних фондів), їхній фільм може отримати реальний шанс міжнародної копродукції. Пострадянським людям особливо цікаво дізнаватися і реально переконуватися, що незалежне кіно сьогодні на Заході означає незалежність від необхідності фінансового прибутку, тобто від великих приватних грошей, які вкладаються в кіно як у бізнес і які диктують комерційний стандарт. Отже, незалежність кіномистецтва в світі забезпечується лише свідомою політикою європейських держав, підтримуваною свідомими діями кіномитців та діячів культури, таких, наприклад, як організатори Роттердамського кінофестивалю.

Найбільший шанс на успішне завершення фінансування мають фільми, проекти яких потрапляють до каталогу СінеМарта і які стають його "офіційними" учасниками. Цього року до каталогу було подано 230 кінопроектів, з яких було відібрано 50. Серед них пропозиції англійського режисера та актора Алекса Кокса, бразильця Карлоса Райхенбаха, постійного учасника СінеМарта американця Шарля Брюнет. З пострадянських територій представлено проект казахського режисера Аміра Каракулова, який на минулому фестивалі виборов головний приз "Тигр" за фільм "Останні канікули". Слід відзначити, що певний попередній успіх у фестивальних показах значно підвищує шанси кінорежисера на СінеМарті.

На жаль, фільм вже відомого в Роттердамі українського кінорежисера Михайла Іллєнка "Сьомий маршрут" не зміг взяти участь у головній програмі фестивалю внаслідок фінансової скрути на Україні - забракло коштів на англійські субтитри.

За матеріалами фестивалю О.Левченко.

СПРАГА ЗА СИЛЬНОЮ ОСОБИСТІСТЮ

Костянтин Степанков у ролі Сидора Ковпака.

Костянтину Степанкову - 70!

Перевтілення. Чудодійна магія акторського лицедійства. Мить - і ти комісар комісарів, ще мить - боярин Тугар Вовк, ще - і провідник народних месників Сидір Ковпак. Ще - і письменник Віктор Галузо. А це хто такий? - запитає читач. Письменник, який своїм словом бореться за охорону природи. Боротьба за збереження природи була релігією того героя, і якби сильніше прозвучав його голос, і більшим було бажання до нього прислухатись, як знати, може і вдалося б уникнути цієї трагічної дати - 26 квітня... Але, чи то проблема захисту Азовського моря не була такою актуальною, чи фільм "Море" не став творчою удачею, - до Віктора Галузо не прислухались. Його просто не помітили.

Важко назвати в українському кіно актора, який би впродовж 70-80-х, та й 90-х працював так плідно і так багато знімався. У титрах чи не третини випущених в Україні фільмів того періоду можна знайти його ім'я. Ось тільки один рік - 1977-й: "Право на любов", "Весь світ в очах твоїх", "Талант", "Голубі блискавки", "Ненависть", "Свідоцтво про бідність", "Женці", "Спокута чужих гріхів", "Море". Впродовж року - 9 фільмів. Одне з двох: